

⁸⁴⁾ Al. Spisar: Náboženství Ježíše Nazaretského. Kroměříž 1923. — Evangelium Ježíše Krista a naše doba. Praha 1929.

⁸⁵⁾ J. B. Kozák: Ježíš ve víře a skepsi. Praha 1929.

⁸⁶⁾ Literatura k dějinám badání o Ježíšovi: H. Weinel: Jesus im 19. Jahrhundert. 1903, 3. vyd. 1914. — Jesusbild der Gegenwart v R. G. G., 2. vyd. III, 152—169. — P. W. Schmiedel: Die Person Jesu im Streite der Meinungen der Gegenwart. 1906. — Alb. Schweitzer: Geschichte der Leben-Jesu-Forschung. 1. vyd. 1906. 4. vyd. 1926. — G. Pfannmüller: Jesus im Urteil der Jahrhunderte. 1908. — H. Jordan: Jesus und die modernen Jesusbilder. 1909. — Joh. Leppoldt: Vom Jesusbilde der Gegenwart. 1913, 2. v. 1925. — E. v. Dobschütz: Die evangelische Theologie. Ihr jetziger Stand und ihre Aufgaben. 2. Teil: Das Neue Testament. 1927.

V. Kloubek:

JAK SE NABÝVÁ A POZBÝVÁ ČLENSTVÍ V CÍRKVI.

Členství v církvi (náboženské společnosti) nabývá se buď přímo zrozením, nebo pozdějším přistoupením do nově zvolené církve.

O členství v církvi nabytém zrozením ustanovuje § 1. zákona 96/1925 toto: „(1.) Děti v manželství zrozené nebo jim na rovné postavení, jsou-li oba rodiče téhož vyznání, následují ve vyznání své rodiče. Není-li tomu tak, následují děti mužského pohlaví otce, děti ženského pohlaví matku. Manželé mohou však smlouvou stanovit, že tomu má býti opačně, nebo určití, kterému vyznání děti mají příslušet. Vyznání dětí nemanželských řídí se podle matky. Jsou-li rodiče neznámi, rozhodne o náboženském vyznání dítěte, kdo má právo dítě vychovávatí.

(2.) Předchozí ustanovení neplatí, určí-li osoby k tomu oprávněné dítěti do 14 dnů po jeho narození jiné náboženské vyznání. Oprávnění k tomu jsou: u dětí manželských oba rodiče souhlasně, u dětí nemanželských matka, u dětí osířelých ten z rodičů, který žije, zemřou-li oba, zákonný zástupce dítěte. Určení toto stane se přihláškou k zapsání do matriky narozených. (3.) Reversy o vyznání dětí, dané komukoliv, jsou bezúčinné.“

Za dítě manželské prohlašuje náš občanský zákon dítě, které se narodilo nikoli dříve než 180 dní po uzavření sňatku, a ne později než 300 dní po skončení manželského společenství smrtí manželovou, rozlukou nebo rozvodem. Narodí-li se dítě za trvání manželského společenství, ale dříve než 180 dní po sňatku, může manžel, který před sňatkem nevěděl o těhotenství nevěstlině, do 3 měsíců po tom, kdy o porodu zvěděl, podat u sborového soudu první stolice odpor proti manželskému původu dítěte. Včas podaný odpor způsobí právní domněnku, že je dítě nemanželské. Tatáž domněnka platí, aniž je třeba jakéhokoli odporu, tehdy, narodí-li

se dítě později než 300 dní po soudním rozvodu, rozluce, nebo po smrti mužově.

Právní postavení dětí manželských mají ty děti, které se zrodily v manželství sice neplatném, o němž však alespoň jeden z manželů v době zplodění dítěte měl poctivé přesvědčení, že jest po právu platné (na příklad žena se znovu provdává v odůvodněném přesvědčení, že první manžel padl ve válce).

Právní povahy dětí manželských nabývají konečně děti nemanželské pozdějším sňatkem mezi rodiči nemanželskými (t. zv. legitimatio per subsequens matrimonium).

Podle zmíněných právě ustanovení třeba řešiti otázku, kterému vyznání dítě v konkrétním případě podle zákona náleží.

Dejme tomu, že manželům, z nichž otec je bez vyznání, matka pak příslušnicí církve československé, narodí se 120. den po uzavření sňatku dítě mužského pohlaví. Nepodá-li manžel odpor proti manželskému původu dítěte, platí o dítěti tom právní domněnka, že je dítětem manželským a stane se podle shora zmíněných zásad po zákonu osobou bezkonfesní. Včas podaný odpor způsobí naproti tomu právní domněnku, že dítě je dítětem nemanželským; dítě stane se pak členem církve československé.

Shora citovaný § 1. dává rodičům a ostatním tam jmenovaným osobám právo, aby se do 14 dnů po narození dítěte rozhodli, nechtějí-li snad narozenému dítěti určití příslušnost k jiné církvi, než ke které by dítě po zákonu patřilo. Určení toto stane se přihláškou k zápisu do matriky narozených.

Ustanovení toto znamená v praxi tolik, že vlastně prvních 14 dní po narození dítěte není ještě jisto, které církve bude dítě příslušníkem. Nerozhodnou-li se rodiče jinak, stane se dítě příslušníkem té církve, ke které je zákon podle shora zmíněných zásad přiděluje. Rodiče budou pak povinni přihlásiti dítě k zápisu do matriky narozených u té církve, ke které dítě podle zákona patří. Kdyby se chtěli po uplynutí oněch 14 dnů rodiče rozhodnouti jinak, musili by toto své rozhodnutí k platnosti přivésti „působem předepsaným pro přestoupení do nově zvolené církve, t. j. musili by v zákoně předepsaným způsobem ohlásiti, že dítě z církve, do jejíž matriky bylo po zákonu zapsáno, vystupuje, a vstupuje do církve jiné.

Reversy o vyznání dětí, dané komukoli (na př. příbuzným, představeným církvi atd.) prohlašuje zákon za bezúčinné. Valné účinnosti však nemají ani smlouvy, o nichž se zákon hned v 1. odst. § 1. zmiňuje, neboť splnění jejich není vynutitelné.

K přestoupení z jedné církve do druhé, nebo do stavu „bez vyznání“ (stav bezkonfesní staví zákon v § 15. na roveň příslušnosti k určité církvi), jest oprávněn každý, kdo dosáhl 16. roku věku. O přestupu rozhodují takové osoby svobodně a samostatně. Příslušnost osob mladších určují ti, kdo mají podle § 1. právo určití vyznání dítěte. Církevní příslušnost lze měniti kdykoli. Dřívější ustanovení starého rakouského zákona interkonfesijního,

podle něhož zpravidla nebylo možno měniti církevní příslušnost osob nedospělých nebyla do nového zákona pojata.

Abý přestoupení z jedné církve (stavu bez konfese) do druhé bylo po zákonu účinné, jest zapotřebí zachování určitých formalit. Přestupující musí totiž jednak oznámiti své vystoupení ústně nebo písemně příslušnému okresnímu úřadu, jednak oznámiti vstup do nově zvolené církve přímo představenému nebo duchovnímu této církve. K platnému přestupu z jedné církve do druhé nestačí tedy prosté oznámení vstupu do nově zvolené církve, nýbrž musí mu předcházeti oznámení výstupu z církve dřívější. Ustanovení toto zdá se býti na první pohled zbytečně složitým. Jeho účelnost vyplýne však z toho, co jsem již dovedl v dřívějším svém článku „Členství v církvi“ (viz „Náboženská revue církve čsl., ročník II., č. 3.), zejména z vedoucí zásady, že zákonodárce nechtěl připustiti možnost příslušnosti k několika církvím najednou. Z přiznaného charakteru církevních úřadů jako úřadů veřejných, bylo by ovšem důsledným, aby i výstup z církve dosavadní byl oznamován přímo dotyčnému úřadu církevnímu. Zde bylo však nutno provésti stanovenou změnu, a to proto, aby osoba vystupující byla ochráněna jakéhokoli útoku na svobodné a samostatné rozhodování.

Oznámení o vystoupení musí vystupující učiniti u okresního úřadu místa svého bydliště, nebo nemá-li v obvodu platnosti tohoto zákona (t. j. na území Československé republiky) svého bydliště, jmenovanému úřadu své domovské obce. Oznámení činí se zpravidla písemně, možno však je učiniti také ústně do protokolu.

O tom, že takové oznámení na úřad došlo, dá úřad zpravidla podatelí písemné vyřízení a zpraví o tom představeného nebo duchovního správce opuštěné církve. Potvrzení to slouží pak vystoupivšímu za průkaz, že zmíněnému předpisu zákona bylo vyhověno, t. j. že oznámení o výstupu bylo úřadu podáno. Důkaz o této skutečnosti možno však vésti i jiným způsobem, na př. také výsledkem stran. Tak uznal krajský soud v Kutné Hoře v rozsudku ze dne 30. března 1930 č. j. CK II. 193/29/12, že není k splnění tohoto předpisu zákona ani zapotřebí, aby oznámení na okresní úřad fakticky došlo, nýbrž že stačí, když soud na základě svědecké výpovědi stran nabytí přesvědčení o tom, že přestupující osoby oznámení takové podepsaly a poštou na okresní úřad odeslaly.

Změnou církevní příslušnosti zanikají veškerá společností práva opuštěné církve vůči vystoupivšímu, stejně jako nároky jeho vůči ní. Týž jest pouze povinen plniti opuštěné církvi náboženské závazky, splatné do dne výstupu. Za den výstupu platí den, kdy došlo, resp. při řádném chodu pošty mělo dojíti, na úřad zákonem předepsané oznámení o výstupu.

Ač zákon nemá zvláštního ustanovení o tom, za jakých podmínek přistupující stává se členem nově zvolené církve, plyne

přece jen ze zásady samosprávy a autonomie církevních korporací, že církev není nucena přijmouti za svého člena každého, kdo se k ní hlásí, nýbrž že může volně o jeho přijetí rozhodovati. Také stanovení dne, od kterého přistupující stává se členem církve, jest samozřejmě dáno do rukou rozhodujících orgánů církevních. Pravidelně bude to den přihlášky.

Z týchž důvodů nutno však církvi přiznati i právo, že může provinilé členy z církve vyloučiti. Jakým způsobem se tak stane, o tom jsou přesná ustanovení ve schválených stanovách té které církve.

Přiznává-li zákon církvim toto právo, pak nutno důsledně interpretovati ustanovení § 6. zákona 96/1925 v ten rozum, že v případě, neoznámí-li osoba vyloučená z církve sama dobrovolně své vystoupení, mohou tak s plným účinkem za ni učiniti příslušné orgány církevní. Nezvůli-li si osoba z církve vyloučená jinou církev, zůstane osobou bez vyznání.

ROZHLEDY PO ŽIVOTĚ NÁBOŽENSKÉM A CÍRKEVNÍM.

1. O e k u m e n i c k é s n a h y .

Konference pro víru a zřízení v Lausanne 1927 se usnesla na t. zv. *zprávách* k jednotlivým bodům programu a požádala všechny zúčastněné církve, aby zprávy projednaly na svých příslušných instancích a zaujaly k nim stanoviska.) *Evangelici v Německu* zvolili si odbornou komisi znalců, aby podala své dobrozdání k těmto zprávám. Nyní bylo vydáno toto dobrozdání tiskem a pro jeho důležitost je zde uvádíme. (O návrhu stanoviska čl. církve viz zprávu o schůzi naukového výboru v I. ročníku této revue str. 140.)

„Dobrozdání německého výboru k lausanským usnesením, vypracované komisí znalců: A. *Obecně*: 1. Pozdravujeme usnesení lausanská jako první vysoce významný a cenný pokus, stanovit základnu souhlasu k sjednocení církví. Máme-li v dalším námitky k celku i k jednotlivým bodům, jednáme v tom jen podle vůle světové konference, která vydala svá usnesení jako východisko k další práci. Změny v textu usnesení, jež navrhujeme, jsou myšleny jen k znázornění toho, co míníme. — 2. Vzhledem k podstatě a cíli celého církevního sjednocovacího hnutí bychom rádi zdůraznili, že výraz „znovusjednocená církev“ může vyvolati nedorozumění, jež musíme jako mylná odmítnout. My s německého evangelického stanoviska pokládáme to za nový úkol, uložený Bohem v přítomné době jednotlivým historickým církvím, provésti sblížení a co možno i sjednocení. — 3. Oproti zprávám jednotlivých sekci, jež jdou částečně silně do podružností, nesmí se pouštět se zřetel hlavní úkol, vyjádřit co možno nejvíc krátce a přesně společný křesťanský obsah víry. Tento úkol musí býti proveden s největší obezřelostí a rozhledem, se zřetel na stav vyznání jednotlivých církví, práci přísné methodickou, jež by se dala všestranně přezkoušet a kontrolovat. — 4.: Navrhujeme, aby mezi předměty, na něž se přístě bude hledět, byly ještě po-

*) Ústřední rada čl. církve vydala český překlad těchto zpráv tiskem pro členy naukového výboru a círk. sněmu. Kdo by se mimo to o ně zajímal, nechť si o výtlisk dopíše do Ú. r. v Praze-Dejvicích, Vuchterlova 523.